

Острів кохання

Автор:

Анна Шила

Острів кохання

Анна Шила

Жіноча проза

Про любов сказано все, але не всіма. Анна Шила пропонує дізнатися ще одну історію: про киянку Анну і француза Жульєна. Роками вони будують свій «острів кохання» (тим більше, що й зустрічаються частіше на островах, аніж у Києві чи Парижі). Однак не все так просто. Вони переживають не лише шквал почуттів, красу і силу взаємо-притягання, але й непорозуміння, довгі розлуки, навіть зраду... Як подолати наростаючі проблеми й знайти свій острів кохання – землю обітовану, на яку кожен прагне потрапити? Чи можна оминути долю? Як стати щасливими? Питання, порушені авторкою, близькі й актуальні багатьом. Ця книга – опис простих і дієвих рецептів щастя, так потрібних кожному з нас.

ШИЛА Анна

ОСТРІВ КОХАННЯ

ЗАСПІВ

Про любов сказано все, але не всіма. Це – мое слово про кохання, його пошуки. Острів кохання – земля обітована, на яку кожен прагне потрапити. Для жінок – то сенс життя. Острів любові – один у житті. Його не можна замінити. Куди б не заносили хвилі океану долі й вири течій, ти прагнутимеш повернутися на свій

острів – райський куточок і сховище від випробувань.

Це – історія Анни, яка шукає свій острів кохання. Чи знайде вона його? Це – життєпис її життєвих випробувань у бурхливій течії океану життя. Долю не оминати, навіть якщо намагатися. Долю не змінити, навіть якщо протистояти її рішенням. Долю не втратити, навіть якщо здається, що шансів потрапити на свій острів уже немає. Як складеться доля Анни? Прочитайте і спробуйте знайти відповідь.

Ця книга – сучасна повість про кохання. Про кохання чоловіка і жінки. Про любов до дітей, батьків і життя. Про вічні й неминущі цінності. Те, що написано тут, близьке кожній людині, незалежно від її статків, політичних уподобань. Це прості рецепти щастя, так потрібні кожному з нас. Скористайтеся ними, і ви відкриєте нові обрії життя.

Ваша Анна Шила

Кажуть, що справжнє кохання буває лише один раз у житті, все інше – його копії.

Жіноча мудрість

Розділ 1

ВІЧНІСТЬ

Пара орлів кружляє над ущелиною Курталіот. Повільно злітаючи то вище над скелями, то знижуючись до самого каньйону. Можна безкінечно спостерігати за їхнім польотом вірності одне одному. Кохання, народжене серед вічних гір, має шанс стати таким же вічним і величним, як прекрасні скелі, які не зважають на час. Орли паруються на все життя. І це – символ справжньої любові та відданості двох закоханих сердець.

Гори з цікавістю стежать, як серпантином шаленим вихором летить сріблястий спортивний автомобіль. Водій, здається, аж занадто зухвало заходить в усі закручені повороти, які стають усе небезпечнішими. Сміливий спорткар стрімко рухається рівнесеньким асфальтом і невимушено долає кожен новий віраж. Стрічні автомобілі злякано поступаються, ледве почувши гучний рев двигуна і, побачивши круглі фари, лишаються далеко позаду. А спортивний автомобіль мчить упевнено і зухвало. На цьому гірському серпантині господарем почувається він, а не маленькі орендовані «фіати» й «форди», які ідуть обережно й уважно.

Швидкість зростає. Адреналін переповнює увесь гарячий від стрімкості простір, досягаючи своєї максимальної концентрації. Гори нависають нижче й нижче над трасою, уважно стежачи за дикою гонитвою вітру й людини. А потім злякано відсахуються. Спортивний «Порш 911» заносить на повороті, лунає пронизливий вереск спаленої гуми. Гальма не встигають спрацювати. Ущелину розриває металевий скрегіт і звуки впалого на самісіньке дно каміння. На мить автомобіль зупиняється над самим урвищем, судомно хапаючись колесами за узбіччя, яке по-зрадницьки висковзує, зриваючи спортивні покришки.

Для Анни все відбувається, як в уповільненому фільмі. Ще мить тому вона насолоджувалася швидкою їздою гірськими серпантинами з коханим чоловіком. А потім, відволікшись лише на мить, Жульєн утратив керування. Анна ще дихає, сухими вустами хапаючи присмак спаленої гуми, який перемішується з пахощами гірського різнотрав'я. Востаннє дивиться на вже непритомного Жульєна. Його сині очі закриті, а повіки непорушні. Голова неприродно звисає на груди. Руки безвільно, наче батоги, впали донизу.

Анна завжди мріяла залишитися з коханим. У цьому житті. У наступному. Перед очима промайнуло все життя. Ще мить, і все кане у небуття. Автомобіль сповзає у глибину ущелини. Це його останній короткий шлях. Пташки злякано злітають над ними, сполохано тріпочучи крилами. На її груди падають краплі крові, чомусь холодні...

На цьому уривку свого сну Анна завжди прокидалася. Тож і сьогодні, здригаючись, розплющила очі. Холодний піт градом зросив постіль, серце шалено калатало у грудях. Анна підвелася з ліжка. На годиннику – третя ранку.

Останнього разу цей сон наснився Анні досить давно – п'ять років тому, коли вона випадково знайшла вже, здавалося, втрачену назавжди після кількох переїздів коробку «зі спогадами». У ній Анна дбайливо зберігала все, пов'язане з Жульеном. Їхні давні фото; записки одне одному з простими повідомленнями; список продуктів і речей, які мали купити; квитки, на яких назавжди закарбувалися точні дати зустрічей і розлучень. А ще у коробці зберігався перстень, який одного разу Жульєн подарував Анні. І хоча заручини так і не відбулися, серце жінки назавжди залишилося в обіймах коханого.

Перебравши пальцями кожен спогад, Анна вкотре згадала все. Минулого разу довелося довго вгамовуватись від пережитого і пити снодійне. Викинути коробку забракло сил. Тож засунула її подалі, поміж старим взуттям – воно навряд чи знадобиться ще колись. Воліла Анна лише одного: ніколи більше не бачити цей страшний сон. Аж ось – ізнову. Жінка накинула на плечі довгий шовковий білий халат, пішла на кухню, щоб випити склянку води. Ступала обережно, майже беззвучно. Серце калатало під ніжним шовком. Місячне сяйво залило всю кімнату. Поступово Анна вгамувалася. Із кімнат дітей долинали звуки солодкого сну. За кілька тижнів у них – випуск зі школи.

Жінка заглянула до Марка, потім – до Марі. Діти мирно спали. На серці стало легше. Врешті-решт, то був просто сон. Він укотре нагадав про батька її дітей. Та хіба вона його забувала?

Жульєн – її справжнє кохання. І хоча його вже давно не було з нею, зате поруч завжди лишалися Марк і Марі. Син і донька. Продовження прекрасної історії любові, народженої серед гір...

Коли діти трохи підросли, Анні довелося пояснювати, що їхній татко далеко і приїде не скоро. Батьківську увагу натомість замінив дідусь – батько Анни. Він став для малих онуків головним авторитетом. Вродлива і струнка Анна виглядала молодшою за свої роки. Навіть із двома малолітніми дітьми на руках вона часто привертала увагу чоловіцтва. Але відносини ніколи не переростали у щось серйозніше. Мабуть, справа була не в чоловіках, а в самій Анні. Кажуть, справжнє кохання буває лише раз у житті, а все інше – його копії...

ЖУЛЬЄН

Анна просиділа на кухні з філіжанкою чаю до самого ранку, згадуючи все. Сімнадцять років минуло від часу останньої зустрічі з Жульєном, але пам'яталася кожна мить побачень.

Ота зустріч у середині жовтня наче нічого й не віщувала. Лише давні знайомі. Аж раптом – несподіване повідомлення. Від нього. Номер її телефону не змінився, він сказав, що проїздом у місті. На запрошення випити кави Анна радо відповіла «так». То мала бути, здавалося, звичайна дружня зустріч. Проте Амур мав інші плани. Він уже випустив свої таємні стріли.

Вона під'їхала до ресторану. Він вийшов назустріч у білій сорочці, розпашілий від вина, хоча на вулиці стояв уже холодний листопад. Анна помахала Жульєнові рукою і швидко пішла назустріч. Потягнулася, аби цмокнути у щоку. А він раптом підхопив її на руки і палко поцілував у губи. Анна зашарілася, розсміялася.

А Жульєн не вірив своїм очам і відчуттям. Від їхньої останньої зустрічі сплило уже кілька років. І хоча Жульєн добре пам'ятав Анну, все ж був неабияк подивований її розквітлою красою.

Довгої розлуки наче й не було. Відстань скоротилася за лічені секунди. Він виявився саме таким, як вона його завжди й уявляла собі. Високий, упевнений у собі красень із бісиками в очах. Хто б міг подумати, що колись мимохідь залишений номер її телефону на прохання молодого француза на вечірці французького вина (Du Beaujolais Nouveau) стане у нагоді через кілька років.

Того веселого вечора молоді французи не зводили поглядів з дівчат-українок. Вино, щастя і молодість поєдналися того вечора. В Інституті французької культури Анна відвідувала мовні курси...

Вона дивилася в очі Жульєна, згадуючи їхню першу зустріч. На ту веселу вечірку її затягла подруга. Анна особливо й не пручалася. І хоча вона не була любителькою вина, того вечора не могла відмовитися від келиха запашного «Божоле Нуво». Молоде вино, дівчата, хлопці-французи...

І ось нова зустріч. Блискавичне тяжіння між Жульеном та Анною було схоже на космічний спалах. За одну мить він став для неї таким близьким і рідним, що Анна відчувала кожен прожитий ним день – кожен місяць, усі його перемоги і втрати, злету й падіння. Все це прийшло до неї на якомусь підсвідомому рівні. Увесь вечір Жульєн не випускав руки Анни, розпитував, розглядав.

Їм було що розказати одне одному. Після останньої зустрічі минуло три роки. Як виявилось, Жульєн побував у Росії. Там прожив кілька років. Потім вирішив відкрити власний бізнес у далекій загадковій Азії. На питання Анни, чому саме там, Жульєн відповів просто: «А чом би й ні?»

Цього разу Жульєн навідався до Києва з друзями, аби відсвяткувати день народження одного з них. Французи-чоловіки вподобали Україну, яка приваблювала їх насамперед вродливими жінками і смачною кухнею. Французькі любителі пригод... Розпочали з української кухні: борщ із пампушками, сало з часником, деруни зі сметаною, домашні голубці, кукурудзяні вареники з сиром. Згодом подали печеню у горщиках, а до неї – квашену капусту й солоні огірки. На солодке – пиріжки з калиною і смачна наливка. А на додачу – запальні танці й тости «Будьмо!» В гостинних українських ресторанах компанія щедро сипала грошима направо і наліво. На годиннику була вже майже північ. Але друзі Жульєна й не збиралися зупинятися. Правда, вони вже не кликали їх товариша з собою, бо він не зводив очей з Анни.

Погляд його діяв на неї гіпнотично. Анна вже не пам'ятала ні слів, ні запитань. Чи то погляд Жульєна чи, може, келих французького вина п'яно запаморочив їй голову...

Жінка прийшла до тями лише на шовкових простирадлах, які своїм холодком трохи остудили жар пристрасних обіймів. Тої ночі закохані не спали. Лише під ранок, виснажені та стомлені, затихли на кілька годин.

Ранок був теплим і лагідним. Анна ніжно пригорталася до Жульєна, боячись його розбудити. Вдивлялася в риси його обличчя, ледь торкаючись волосся, оберегала хвилини свого щастя. Але що ж у неї в холодильнику до сніданку? А на сніданок знов були солодкі пристрасті, які бадьорили сильніше, ніж вранішня кава.

Телефон Жульєна розривався від настирливих дзвінків друзів. Але він не відповідав. Анна також геть забула про свою роботу в редакції й заплановані

зустрічі. Лише опівдні коханці оговталися. Анна шмигнула на кухню, щоб приготувати щось попоїсти. На щастя, у холодильнику знайшлися молоко та яйця. Тож вона напекла млинців і зварила каву.

Сонячне світло заливало всю кімнату, веселі зайчики падали на зім'яті шовкові простирадла. На душі жінки було так тепло і затишно. Пара зі сміхом накинулась на рум'яні млинці, поїдаючи їх один за одним. Анна додала у каву кориці й підігріла молоко. Теплий після душу Жульєн гаряче поцілував Анну, похвалив її млинці, густо политі домашньою сметаною й кленовим сиропом. Вигукнув: «Я в житті не їв нічого смачнішого! ?'est tr?s delіcieux!»

Ото був неймовірний ранок для Анни. Господи, вона геть забула про свою роботу! На телефоні – аж п'ять пропущених викликів, десяток повідомлень. Анна почула, як Жульєн розмовляє французькою зі своїми друзями, домовляючись про зустріч. Час було збиратися. Хоча обом так не хотілося розлучатися. Але на нього чекали друзі, на неї – робота. Увесь день жінка загадково усміхалася. Колеги по роботі з цікавістю поглядали на щасливу і сонячну Анну. Вона ж нічого не розповідала, тихцем читала повідомлення від коханого і мріяла про скоре побачення. Та хіба тоді їй було до роботи? Усі думки – лише про нього, про цю несподівану зустріч.

Вони зарезервували столик на вечерю в одному з популярних ресторанів. Анна втекла з роботи раніше, щоб устиг-нути зібратися. Удома прискіпливо вибирала сукні. Яку ж одягти? Довгу синю або чорну? Чи оцю білу мереживну? Ні, нехай буде проста чорна, яка завжди виручала. Хвилями волосся падало на плечі, а кілька пасом Анна заколола ажурним метеликом, увиразнила уста яскравою помадою. Високі підбори зробили ноги Анни ще стрункішими. Накинувши біле пальто і вхопивши маленьку сумочку, жінка усміхнулася своєму відображенню у дзеркалі – непогано... Додала кілька крапель парфуму на тонкі зап'ястя. Хутко вибігла.

Таксі вже чекало. Анна приїхала до ресторану першою. Сьогодні компанія вечеряла в одному зі столичних стейк-хаусів. Анна отримала повідомлення від Жульєна: «Будемо за п'ять хвилин». Ідучи до столика, жінка ловила на собі погляди чоловіків-відвідувачів. Маленька чорна сукня ідеально підкреслювала фігуру Анни, довге волосся гойдалося на ходу, метелик виблискував у волоссі, додаючи образів романтичності.

За хвилину у простір ресторану ввірвалися голоси Жульєна та його друзів. І жвава французька відлунням зазвучала у всіх куточках залу. Анна не могла стримати усмішки, бо Жульєн і його друзі виглядали такими щасливими. І хоч жоден із них не заснув минулої ночі, втома ніяк не позначилася на їхніх безтурботних обличчях.

Жульєн підійшов до Анни і ніжно поцілував її у губи. Того вечора пили багато вина, замовляли соковиті стейки. Точилася жвава весела розмова. Поруч Анни сидів найближчий друг Жульєна – Ніколя. Ніколя та Жульєн товаришували ще з дитинства, разом підкорювали холодні та суворі французькі Альпи. Як і більшість друзів, Ніко став професійним тренером та інструктором з альпінізму в містечку біля підніжжя Монблану. А Жульєн був із тих небагатьох, хто наважився вирватися з долини.

Він народився у працюватій сім'ї француза й німкені, серед гір, на території колишнього герцогства Савойя. Мати Жульєна – вісімнадцятирічна юна бунтарка, втекла від своїх батьків, вийшовши за француза без благословення рідних. Жульєн завжди жив у атмосфері гір. І те, що для будь-кого іншого могло бути небезпечним, для нього стало нормою ще в дитинстві. Жульєн виявився малокерованою дитиною. Його шалено любили батьки, хоча ніколи не мали достатньо часу для його виховання. Вони самі були ще занадто молоді, аби повністю присвятити себе первістку.

Гірське містечко жило своїм життям: спортивні розваги, нічні вечірки і шаленство молодості. Батьки Жульєна періодично відправляли його у школу для важких підлітків, що розташовувалася в сусідньому містечку. Щоправда, навчання відчутно вплинуло на хлопчика. Жульєн став розумнішим, зміцнів. У ньому поєднувалися холодність гір і палке серце. Він знав гори як свої п'ять пальців, катався по «чорних трасах» і займався альпінізмом. Тренування займали увесь вільний час хлопця...

Традиційно в маленькому гірському містечку можна стати лижним інструктором або екскурсоводом. А ще – відкрити ресторан чи нічний клуб (як це зробили його батьки). Згодом Жульєн почав допомагати у сімейній справі – працював у гардеробі, спостерігаючи за відвідувачами. Незважаючи на свій юний вік, хлопець із відповідальністю ставився до своєї роботи. Особливо після того випадку, коли в гардеробі зникла шуба однієї поважної дами. Куди вона поділася і чи існувала взагалі, – ніхто так і не дізнався (позаяк відеокамер спостереження на той час не було). Однак пристойному ресторану довелося розрахуватися за

втрату повністю. Такі закони хороших ресторанів у горах.

Життя в маленькому гірському містечку має як свої переваги, так і вади. З одного боку – людина живе в передбачуваному світі, де все розплановано і просто. З іншого боку, у пошуках чогось нового людина втрачає відчуття простору і розгублюється від різноманіття вибору, часто стаючи на хибний шлях.

Жульєн рано залишив батьківський дім. Але гори назавжди лишилися в його серці. І куди б не заводили юного бунтаря життєвий шлях і незвичайні проекти, він завжди повертався у свої рідні Альпи – набратися сил та енергії, щоб знову кинутись у щось нове й авантюрне.

Не довчившись в університеті в Шотландії, куди його відправили батьки, Жульєн подав документи до Міжнародної школи бізнесу в Ліоні, яку закінчив із відзнакою. Проте не зупинився на досягнутому і вступив до університету Західної Бретані, де вибрав факультет економіки та бізнесу.

Шукаючи роботу, знайшов вакансію в одній французькій компанії у Санкт-Петербурзі. Не вагаючись, надіслав своє резюме. Жульєн вивчав російську мову, ще спілкуючись з туристами з Росії. Це стало йому у нагоді.

Згодом знайшов роботу в Москві. Велике місто не любить слабких і неповоротких, однак Жульєн був зроблений з іншого тіста. Симпатичного француза із синіми очима московське життя почало крутити у столичній круговерті. Для Жульєна відкрилися двері фешенебельних ресторанів і нічних клубів. Московські вродливиці з цікавістю поглядали на молодого красеня, який розмовляв російською злегка грасуючи. А Жульєн із цікавістю досліджував місто та вивчав його звичаї. За кілька років він пристойно вивчив мову, став частим гостем у розважальних закладах. Не обійшлося й без любовних пригод. Не одна красуня прагнула підкорити серце Жульєна. Проте жодній з них це так і не вдалося.

У Києві Жульєн почувався вільно і впевнено. Адже ніхто з його друзів не володів ні російською, ні українською. Вечір був у розпалі. Червоне вино лилося рікою, але французам до цього не звикати. Жоден не мав навіть легких ознак сп'яніння. Здорові молоді серця качали кров по артеріях, змішуючи її з вином. Анна тішилася з того, що була єдиною жінкою в цій компанії. Давно не відчувала вона стільки уваги водночас. Однак, коли хтось із друзів клав руку на її плече, його

охолоджували сині очі Жульєна.

Вечір добігав кінця. Молоді французи продовжили розважатися у нічному місті. А Жульєн другу ніч поспіль залишався із Анною. Він попрощався з друзями. Наступного дня вони поверталися до Франції.

А Жульєн мав летіти до Бірми, де розпочинав свій новий проект із ресторанного бізнесу. Анна зачаровано слухала розповідь Жульєна про нову країну і нових людей. Ніколи раніше Анна не чула про Бірму. Жульєн вважав, що знайомство з цією країною не стало випадковістю. Як і їхня зустріч теж не була випадковою. Так вважала й Анна. Вона вірила у те, що хоч у кожного свій шлях і призначення, приходить й зоряний час для двох. Може, це і є їхня доля.

Короткої прощальної ночі закохані майже не спали, даруючи одне одному ніжні пестощі. Урешті Жульєн знесилено задрімав, а вона так і не закрила очей ні на хвилику. Вдивлялась у таке вже рідне обличчя...

Близько шостої ранку Анна поцілувала Жульєна у теплі повіки. Прийшов час збиратися на літак. Дорогою Жульєн ніжно стискав руку Анни у своїй, пригортаючи жінку до себе. Вона засипала його питаннями про Бірму, про подальші плани. Для неї все це стало відкриттям – його шлях. Європейська бізнес-освіта, робота в Росії. Спочатку Санкт-Петербург, а потім – Москва. І тепер така далека і незвичайна Бірма.

Жульєн довго не міг відпустити Анну зі своїх обіймів в аеропорту.

– Чекатиму на тебе в Янгоні. Приїзди, як зможеш, – прошепотів він. Ще раз обійняв Анну, палко поцілував:

– Ну все, йди, бо я спізнюся на літак...

Анна, не оглядаючись, побігла до машини, хоча все ество її тяглося до Жульєна.

Кінець року виявився важким і холодним. Усі готувалися до Нового року і Різдва. Подарунки, ялинки. Шалені затори і черги у місті. Друзі не впізнавали Анну, для якої Новий рік завжди був особливим святом. Але цього разу вона відмовлялася від усіх запрошень на вечірки. Ігнорувала всіх. Не забувала лише про батьків і бабусю, для них з особливою увагою готувала маленькі подарунки.

Мама допитливо поглядала на Анну, вбачаючи в її поведінці дивні зміни та перепади настрою. Батько (професор одного з провідних навчальних закладів і винятково мудра людина) лише презирався з матір'ю, та у жіночі справи не втручався. Але матуся одного вечора, дочекавшись доньку в гості, закрила двері на кухні й поставила перед нею запашний імбирний чай.

Анна сподівалася, що хтось зайде до кімнати і таким чином урятує її. Мати ж не поспішала, до чаю відкрила ще й коробку з трюфельним шоколадом. Спочатку поцікавилася, як справи у редакції. Вона знала, що Анна давно мріяла знайти нову роботу, нові цікаві проекти.

– Доню... – почала мати. – Ми з татом вирішили, що з нового року ти можеш звільнитися, якщо бажаєш. Ти здобула вже достатньо досвіду, щоб пошукати щось більш престижне і цікаве. До речі, я нещодавно побачила інформацію, що в редакції французького журналу Vogue є вакансії...

Анна ледве не пролила чай на білу скатертину, скрикнула: «Мамо! Вони мені вже телефонували, а я двічі їм відмовляла! Я боялася, що ви з татком мене не зрозумієте...»

– Твій Vogue телефонував уже й батьку, – у відповідь розсміялася мати.

– Боже, мамо! Тату?! Vogue? – Анна застрибала, як підліток! – Я згодна! Згодна! – радо скрикнула вона.

Журнал Vogue – улюблене видання, яким Анна зачитувалася до нестями. Вона скуповувала всі випуски, де тільки могла. Полиці її кімнати були заставлені

виданнями цього журналу. Ще минулого року головний редактор Vouge знайшла особистий блог Анни в інтернеті, який вона вела французькою мовою, і запросила на зустріч. Анна погодилася і того ж дня отримала пропозицію до співпраці. Радіючи, вона повідомила батьків, які зустріли її новину стримано. Батько, шанований науковець і професор філології, був проти гламурного несерйозного видання. Він сподівався, що донька за його прикладом обере шлях науки.

Її робота у редакції літературного часопису відповідала його уявленням про кар'єру доньки. І хоча платня мізерна, а статті щодо досягнень науки скупі, все ж батько вважав цю посаду більш відповідною для доньки. Анна покійно погодилася з батьком, але тайкома все ж таки співпрацювала з Vogue (використовуючи псевдонім). Хоча її довго переконували прийняти їхню пропозицію.

Сьогоднішня новина стала для неї найкращим різдвяним подарунком.

Анна побігла до батька, який працював у своєму кабінеті:

– Татусю! Я така щаслива... Я тебе обожнюю!

А той вдавано серйозно відповів, що, незважаючи на свою нову роботу, Анна має пообіцяти йому захистити дисертацію на серйозну наукову тему. Донька розцілювала батька в обидві щокі. Затим Анна помчала до бабусі.

– Бабусю! Це неймовірна новина! Я мріяла про цю роботу з дитинства...

Мати зачекала, поки Анна вгамується, й уважно глянула доньці в очі:

– А що іще нового у тебе, доню?

Анна відвела погляд.

– Усе по-старому, мамо. Все добре, – відповіла Анна.

– Може, щось нове в особистому житті? – стримано спитала мати.

– Мамо ... – досадливо прошепотіла донька.

Анна уникала розмов про особисте життя. Вона добре розуміла, що батьки чекали на онуків. Але перша закоханість не завершилася очікуваним весіллям. Те, про що мріяли батьки, не реалізувалося. Батьки були тактовні, але все ж таки мати час від часу заводила розмову на «діткливу» тему. Адже життя непомітно спливало. Лише бабуся ніколи не квапила улюблену онуку. Так буває: у людей запізно, а у Бога – саме вчасно...

В університеті (на один курс раніше від Анни) навчався Андрій – високий кароокий красень. Вони познайомилися в університеті, але, як виявилось, їхні батьки знали ще зі студентських років. Андрій став частим гостем у їхній родині. Хлопець писав вірші й пісні, організовував музичні вечори, а на останньому курсі, випадково взявши до рук гітару, вже не випускав її зі своїх обіймів.

Минали студентські дні, перше кохання Анни міцніло з кожним днем. Батьки тішилися думками, що після університету діти поберуться. Маріїнський парк часто бачив красиву пару, яка приходила туди майже кожного дня будь-якої пори року. Міст для закоханих із маленькими замочками на перилах. Прогулюючись, Андрій та Анна гадали, де саме вони залишать свій маленький секрет вічного щастя й любові. (Чи то так здавалося Анні?)

Однак після захисту диплома Андрій раптом віддалився. Дівчині залишався ще рік навчання. Далі вона планувала аспірантуру (бо так хотів батько).

Андрій між тим винайняв студію і проводив там увесь вільний час. Писав пісні, музику до них, улаштовував прослуховування для співаків та співачок. Часто залишався у студії на всю ніч. Там уже були і його робота, і домівка.

Анна ж зосереджувалася на навчанні, розуміючи, що Андрій чомусь віддаляється. Почастішали томливі вихідні, коли Анна та Андрій взагалі не зустрічалися. Батьки стурбовано розпитували дівчину, але вона лише знижувала плечима. Юнак дуже змінився, почав багато курити. У музичній студії Андрія Анна мимохідь знаходила пляшки з-під алкоголю. Андрій невдало відмахувався, мовляв, їх приносять музи. Юнак мріяв про славу і популярність. Його пісні вже звучали по радіо. Андрія це дуже тішило і спонукало працювати ще більше.

Нарешті Анна отримала свій червоний диплом. Натомість пропозиції руки і серця від Андрія так і не надійшло. Та й сама Анна вже не була певна, що хоче з ним одружитися...

Остання крапка була поставлена того вечора, коли Андрій відмовився від заздалегідь запланованого візиту в театр. Анна чекала на нього. Проте коханий зателефонував і повідомив, що не прийде. У нього начебто різко змінилися плани, і треба було їхати на важливу зустріч. Анна кинула слухавку, спіймала таксі й поїхала прямо до нього в студію.

Усередині горіло світло, було чути музику. Анна натиснула на дзвінок – ніхто не відповів. Вона почала несамовито грюкати у двері.

Наразі музика стихла. Двері відчинилися, і перед Анною постав Андрій – розстебнута на грудях сорочка, цигарка в зубах і келих вина у руці. Позаду визирали дівчата – брюнетка і блондинка. Дівчата були одягнуті, як на пляжі...

– А... Це ти... У нас тут прослуховування, – пробелькотів він.

Анна зайшла досередини. На столі – відкоркована пляшка з вином і тарілка з бутербродами. Довгоногі красуні недбало пускали кільця диму зі своїх нафарбованих губ. Андрій, хилитаючись, підійшов до столу. Анна поглянула в його зіниці й нічого там не побачила. Андрія вже не існувало. Перед нею стояла зовсім інша людина. З-за лаштунків вийшов ще й друг Андрія. Він витер рукою носа й потягнув повітря:

– Приєднаєшся, Аню? Ти ж доросла дівчинка... Спробуй... а враження – просто неперевершені. А який під нього секс – просто ульот...

Андрій кинувся до товариша з кулаками, дівчата на дивані почали верещати. Анна просичала крізь зуби:

– Облиш його...

Не пам'ятала, як вибігла зі студії. Наразі усе в голові змішалось. Перший поцілунок із ним, прогулянки Маріїнським парком, чарівні зорі, гарячі обійми на морозному повітрі, мрії про майбутнє.

Згадала (а тепер і зрозуміла) дивну поведінку Андрія, перепади його настрою, запалі щоки та інколи незвично шалений погляд.

Дівчина викликала таксі й поїхала у Маріїнський. Парк здивовано зустрів її, бо цього разу вона була сама. Анна довго гуляла алеями. Промовляла до себе і до дерев, розповідаючи їм свою історію, яка завершилася у тому ж місці, де й почалася.

Буяло літо, але несподівано Анна побачила дерево, майже без листя. Усе його зелене вбрання чомусь лежало на землі. Воно так різнилося від інших кучерявих побратимів.

Наступного дня зателефонував Андрій. Анна не брала слухавку, але телефон не змовкав. Через якийсь час Андрій уже стукав у двері.

– Ти все неправильно зрозуміла, Аню! Це просто гра, це ніяка не звичка, Аню!

– Я сподіваюсь... – ледве видихнула з грудей.

Сльози градом полилися з її очей. Вона так і не відчинила дверей. Навіщо? Все скінчено, і їхні дороги вже ніколи не зійдуться. Невблаганно швидко котилися донизу у купі зі сльозами втрачені мрії...

Анна довгий час нічого не розповідала батькам про те, що сталося. Засмучені батьки про щось здогадувалися. Анна за порадою батька влаштувалася на роботу в редакцію «Літературного часопису».

Згодом Анна дізналася, що Андрій одружився з якоюсь юною співачкою. Потім так само швидко розлучився, десь за півроку. Його музична кар'єра була схожа на хвилі: то падала на самісіньке дно, то злітала вгору.

Анна заглибилася у роботу. Життя продовжувало свій плін.

...

Мати спіймала замріяний погляд доньки. Та посміхнулася їй у відповідь.

– Тож як його звати, доню?

– Мамо! Звідки ти це взяла?

– Материнське серце не обдуриш. Будуть свої діти – зрозумієш...

Анна довірилася й розповіла матері про Жульєна, про їхню зустріч і дві фантастичні ночі. Про його плани, проект у Азії і запрошення приїхати. На подив, мати радила їхати якомога швидше, пообіцявши допомогти придбати квитки. Єдиною перешкодою було діждатись офіційного запрошення від Жульєна.

Адже Бірма лише кілька років тому відкрила свої простори для туристів. Тож потрапити до неї було нелегко. Для отримання візи необхідні були запрошення та гарантії приймаючої сторони. А Жульєн мовчав, уже кілька днів не виходив на зв'язок.

Анна не знаходила собі місця. Аж ось нарешті він прислав повідомлення, що мав дуже багато роботи і невирішених питань, і що запрошення він обов'язково підготує.

Розділ 4

ЯНГОН

В останні кілька днів Анна тікала від буденності та мріяла про море. Бажання були такими далекими й нереальними...

Але невдовзі вона опинилася в обіймах Жульєна у далекій Азії! Напередодні Нового року коханий нарешті надіслав довгоочікуване запрошення. Увесь пакет документів вже був давно зібраний, тож Анна швидко подала всі папери на візу. Дива їй не обіцяли, бо процедура мала зайняти кілька днів. Анна не знаходила собі місця. Жульєн теж нетерпляче кожного дня запитував кохану: чи готова віза? Нарешті паспорт Анни – в її руках, квиток у кишені!

Останній квиток випав на 31 грудня, тож прилітала Анна до Бірми вже у Новому році. Салат «олів'є» і врочисту промову президента по телевізору Анна з радістю проміняла на новорічні сподівання у літаку. Вона була готова відмовитися навіть від нової роботи, аби ще хоча б раз опинитися в обіймах Жульєна.

Валізу зібрала швидко, вибирала лише світлі кольори та довгі спідниці. Не забула і про подарунок коханому – красиву білу сорочку. З холодного та засніженого Києва жінка прямувала у далеку Азію... Що її чекає?

Довгий переліт Київ—Амстердам—Бангкок тривав досить легко для неї. Адже її таки чекала приголомшлива країна і вже такий рідний Жульєн... Київський годинник відрахував північ, проте Анна була вже так далеко. Під час пересадки вона отримала повідомлення від Жульєна з побажанням щасливої дороги. Надіслала повідомлення батькам, що з нею все добре. І за мить опинилася вже знову поміж хмар. Гарненькі стюардеси азіатських авіаліній вітали пасажирів на борту пластиковими келихами з шампанським. Попереду – одинадцять годин довгого перельоту. Анна почувалася піднесено, у душі панувала незвичайна гармонія...

Відлітаючи далеко від дому, Анна хотіла залишити у Києві не лише холодний вітер та мороз, а й свої давні відчуття. Чим далі віддалявся літак, тим менше вона відчувала колишні невдачі й негаразди. Крізь сон бачила далекий схід сонця, а ще – чула голос Жульєна. Стюардеса дбайливо прикрила Анну м'яким пледом. А та солодко спала, схиливши голову. Їй снилася зустріч із Жульєном, його сині очі з вологим блиском, – він заглядав на самісіньке дно її душі.

За декілька годин Анна прокинулася. Почали розносити сніданок. До омріяного щастя лишалося все менше і менше миль. Анна почала трохи хвилюватися. Якою то буде їхня зустріч із Жульєном?

З Бангкока в Янгон відлітала вже внутрішніми авіалініями на маленькому літаку. Після довгого перельоту забігла до дамської кімнати, аби перевдягнутися у легкі білі шорти й сорочку. І хоч на обличчя впала легка тінь утоми, жінка почувалася щасливою, її очі сяяли...

Минуло трохи більше двох годин, і літак почав знижуватися. І ось вона у самому серці Бірми – Янгоні. На виході Анна затрималася на мить, щоб поправити зачіску

та припудрити носика. Як і будь-яка жінка перед зустріччю з коханим, Анна хотіла виглядати гарно, попри довгий переліт і втому.

Аеропорт Янгона був зовсім невеликий. На паспортний контроль – коротка черга. Анна дістала свій паспорт із візою й перевірила телефон. Жульєн попереджав її, що мобільник працюватиме лише з місцевою карткою, якої у неї ще не було. Тож зв'язок був відсутній. Анна нервувалася, чи Жульєн на місці. Чи зустріне її? Перед паспортним контролем очима вже шукала коханого серед зустрічаючих, яких із пасажирами розділяла лише скляна прозора перегородка. Аж її погляд вловив сяючі очі Жульєна.

– Я тут! – гукнув він до Анни, помахавши рукою.

Він стояв усього за кілька метрів – засмаглий, упевнений в собі, у блакитній сорочці з короткими рукавами, у джинсах. Анна полегшено видихнула, але серце по-зрадницьки вистрибувало з грудей. Жінка нетерпляче подала свій паспорт на контроль, а потім кинулась до Жульєна. Вони не бачилися аж цілих два місяці! Анна відчула, як сильно скучила за ним. Вона здолала кілька останніх кроків і потрапила не просто в обійми коханого, а у справжню казку. Жульєн підхопив її на руки, ніжно цілуючи. Анна почувалася такою щасливою, як ніколи в житті.

– Вітаю в Янгоні, люба, ласкаво просимо до Бірми! – крізь поцілунки промовляв він.

У таксі Жульєн ніжно пригортав Анну, тримав її руку у своїй, як і всі два тижні поспіль того божевільно казкового щастя. Через вікно автомобілю Анна розглядала загадкову нову країну. Її дивувало і цікавило все – місто, люди, звичаї. Жульєн лише змовницьки мовчав, киваючи у такт словам Анни. Аж ось вона звернула увагу на таксиста, який нічого не промовляв. Лише жував жуйку. Він просто не міг говорити. Його рот був забитий чимось коричневим, схожим на кашу. Періодично це «щось» він спльовував у вікно.

– Це бетель, – пояснив Жульєн. – Його тут усі жують. І чоловіки, і жінки.

Бетель – рослина, яка освіжає подих, а також діє як збудливий засіб. Деякі бірманці жують особливий сорт бетелю, про що свідчать червоні очі і певна ейфорія реакції. Що саме входить до складу цієї жуйки – невідомо, але, мабуть, місцеві знають у цьому смак.

Жульєн усміхався і знову ніжно пригортав до себе Анну, яка почувалася, як на небесах. Місто Янгон здавалося їй гучним і метушливим, всі водії часто і багато гуділи у клаксон, дорожньої розмітки не існувало, пішохідних переходів – також. Не було і тротуарів. Жульєн пояснив таксисту, де треба зупинитися, і розрахувався з ним. Водій на прощання усміхнувся до пасажирів, показавши червоні щербаті зуби. Вийшовши з таксі, пара пірнула у загадковий світ Янгона. У цьому районі міста метушня відчувалася набагато менше, ніж у центрі.

Скрізь прогулювалися місцеві жінки у довгих спідницях. Киянка вдивлялася в них. Жіночі обличчя були намазані чимось схожим на глиняну маску. Жульєн пояснив Анні, що це танакха – розтерта в порошок деревина і кора дерева. Такий «макіяж» – кращий сонцезахисний і дезінфікуючий засіб. Анна звернула увагу, що навіть личка маленьких дівчаток і хлопчиків також вимазані у танакха. Чим більше Анна вдивлялася в обличчя місцевих жінок і дітей, тим прекраснішими вони їй здавалися. А місцеві красуні роздивлялися Анну з не меншою цікавістю. Їй навіть стало незручно за свої короткі білі шорти. Але Жульєн заспокоїв її: шорти – це одяг для туристів. Місцеве населення ставиться з повагою до іноземців, виявляючи велику цікавість до їх зовнішнього вигляду. Бірманські жінки і чоловіки носять традиційне національне вбрання – лонджі. Це спідниця, яка тримається на тілі за допомогою вузла, що кріпиться на поясі. Різниця між чоловічими та жіночими лонджі – у розміщенні вузлів і в кольорах. Чоловіки зав'язують вузли спереду, а жінки – збоку. Жіночі лонджі яскравіші й святковіші. Анна жартома поцікавилася, чому Жульєн досі не в лонджі. На що той лише засміявся.

Пішохідних переходів у Янгоні не існує, а швидкість водії ніколи не зменшують. Тож, коли переходиш дорогу, рухатися треба швидко, оглядаючись навсід. Але, на щастя, автомобілів у цій частині міста було мало. Жульєн підхопив однією рукою валізу, а іншою міцно тримав за руку Анну. Таким чином вони й перебігли дорогу. Жінка зрозуміла, що її модні босоніжки на високих підборах так і залишаться лежати у валізі. Анна носитиме лише зручне взуття. А довгі сукні та спідниці стануть її улюбленим убранням у Янгоні.

Нарешті пара дісталася місця призначення. Вивіска майбутнього кафе ще була заклеєна будівельною стрічкою, вікна закриті металевими жалюзі. Проте Жульєну вже кортіло показати Анні нове приміщення і свій модерновий проект ресторану. Усередині стояла темрява. Але за хвилину весь простір засяяв яскравим світлом. І Анна опинилася... у Франції. Червоний колір стін, зображення Ейфелевої вежі, прозора вітрина зі скла, затишна атмосфера. Поки Анна

захоплено роздивлялася все навколо, Жульєн кудись зник. Через хвилину молодий ресторатор уже демонстрував коханій новий холодильник та обладнання для випічки. Він гордо хвалився, що французькі технології тепер вже і в центрі Бірми. У холодильниках зберігалися заморожені напівфабрикати – багети, хліб, тістечка, рогалики, булочки, кекси, все для майбутньої випічки.

Поки випікалися круасани, Жульєн приготував справжню французьку каву, яку також ресторан ексклюзивно мав пропонувати своїм клієнтам. Вечір наповнився романтичним настроєм. Меблів ще не було, їх мали привезти лише наступного дня. Отож закохані ласували круасанами з хрусткою скоринкою і шоколадною начинкою просто на скляній вітрині, яка невдовзі мала бути заповнена різноманітними десертами.

Анна раділа успіхам Жульєна і пишалася ним. Зачинивши кафе, пара вирушила до квартири, яку винаймав Жульєн. Вона знаходилася лише за п'ятнадцять хвилин від кафе. Жульєн і Анна мовчки піднімалися сходами, але кожен із них уже відчував гаряче дихання іншого, чи то від того, що піднімалися нагору, чи то від майбутніх пестошів. Ледве зачинивши двері, Жульєн підхопив Анну на руки і швидко поніс у спальню. Закохані поринули у свій рай...

На вечерю Жульєн і Анна вирушили у японський ресторан. Частуватися місцевою їжею того вечора Жульєн не радив, бо до неї слід звикати поступово. Замовили sake, сливове вино, суші та водорості, а потім ще монаку – традиційний японський десерт: бобовий джем між двома тонкими хрусткими вафлями з солодкого рису.

За вечерю Анна розповідала про своє життя у Києві. Проте з більшою цікавістю розпитувала Жульєна, адже Бірма сповнена багатьох таємниць.

Після вечері пара вирішила прогулятися містом. Завбачлива жінка вдягла зручні сандалі, тож відсутність тротуару її більше не лякала. Невдовзі перед очима постала велична центральна пагода – Шведагон. Анна бачила її лише здалеку. Але навіть на відстані грандіозна споруда випромінювала особливе світло й енергію.

Шлях додому пролягав через місцевий базар, який працював до самого ранку. Тут можна було знайти все, що бажала душа, за безцінь – місцеві свіжі фрукти,

овочі, зелень, різні делікатеси. На полицях красувалися кавуни, дині, полуниці, ананаси та інші заморські ласощі. Анна звернула увагу на те, що довкола було досить брудно. Але Жульєн її заспокоїв. Він запевнив, що головне – це абстрагуватися, тоді нічого «такого» не трапиться. Прогулюючись, Жульєн і Анна потрапили у китайський квартал, де смачно пахло готовою їжею. Згодом китайський квартал змінився на мусульманський. Анна не повірила своїм очам, побачивши перед собою справжню мечеть. Жульєн розповів, що мусульман у Янгоні близько мільйона.

Дісталися до дому вже близько півночі, упали на ліжко знесилені, але щасливі.

Наступного ранку жінка прокинулася сама. На столику знайшла записку від Жульєна, а ще – ключі від квартири та гроші на таксі. Коханий чекав у кафе, куди з самого ранку мали привезти меблі. Тож Жульєн вирішив не будити Анну, щоб вона виспалася після довгого перельоту. Жінка солодко потягнулася у ліжку, вдихаючи на повні груди нове життя. Постіль ще пахла Жульєном. Анна накинула халат і вирішила оглянути квартиру, яку звечора ще не встигла роздивитися. Велике ліжко майже наполовину займало спальню, лишаючи простір для дерев'яної шафи і маленького туалетного столика. Штори дбайливо закривали вікна, аби вранішнє сонце не розбудило Анну.

Вітальня просто вразила її. Посередині гойдався справжнісінький гамак, там лежали французькі журнали і книжки. Навпроти – великий зручний диван, також завалений книжками. Але найголовнішою окрасою цієї кімнати була велика відкрита тераса. Анна відчинила вікна і впустила у кімнату сонячне проміння. Воно заграло на лакованій дерев'яній підлозі. Єдине, чого не вистачало кімнаті, – це квітів. Інтер'єр суто чоловічий, зручний, функціональний і без прикрас. Краєвид із тераси доволі звичайний, міський, вікна виходили у двір, посеред якого росло велике дерево. Анна не могла отямитися: невже вона в оселі коханого? Обстеживши вітальню, Анна попрямувала на кухню, де було лише найнеобхідніше – газова плита, холодильник, великий стіл і декілька стільців. Через вікно виднівся золотий Шведагон. Анна помітила дерев'яні сходи на другий поверх. Там розташувалася гостьова кімната і санвузол із душовою кабінкою. Вся квартира виявилася дуже простою і скромною. У ній знаходилося лише все функціональне. Проте Анна вже полюбила її, як свою власну.

Жінка вдягла довгу вузьку сукню з накидкою, прикрила очі темними окулярами і вирушила на пошуки Жульєна. Телефонний зв'язок не працював. Усе, що мала

Анна – це маленький папірець із написаною на ньому рукою коханого адресою кафе.

Розділ 5

BONJOUR

На вулиці Анна вирішила розміняти трохи грошей. Але працівник банку покрутив складені удвое гроші у руках і, похитавши головою, віддав їх назад. Анна згадала, як її попереджав Жульєн. Складені й нерівні купюри банки не приймають. Винахідлива жінка повернулася до квартири, праскою вигладила всі банкноти, вони стали новими і хрусткими, як круасани. Цього разу їй обміняли гроші без зайвих запитань. Анна спіймала на вулиці таксі й передала водієві папірець із адресою. Він мовчки узяв його. Анна з цікавістю поглядала на мовчазного водія й її очікування справдилися. Водій задоволено жував бетель, часто спльовуючи його дорогою. Згодом таксист зупинився біля кафе і усміхнувся на прощання червоними від бетеля зубами.

Анна не повірила власним очам, коли за кілька метрів побачила велику красиву вивіску «Bonjour», яка ще вчора ховалася під захисною плівкою. В середині вже чекали гаряча кава, справжні французькі круасани – хрусткі, з шоколадом... І такий жаданий Жульєн. «Мм-м, як же це по-французьки!» – усміхнулася вдоволено Анна.

Жульєна вона застала за роботою. Він саме обговорював робочі питання зі своїми помічниками. Анна щиро усміхалася до людей та нової країни, яка дарувала їй радість і насолоду. Таке просте й омріяне щастя – ранок, кава і кохання...

Через годину привезли меблі та декор. Поки Жульєн займався розташуванням меблів, знайшлася робота і для Анни. Разом із помічником вона розвішувала на стінах плакати у французькому стилі. За декілька годин усе приміщення виглядало зовсім інакше, ніж учора. Простір наповнився затишком і домашньою атмосферою, вітрини виблискували на сонці, очікуючи на смачні десерти й хрусткі багети.

Трохи пізніше у кафе з'явилася бірманська жінка. Вона чемно привіталася з Анною, а потім заговорила до Жульєна. Стало зрозуміло, що це одна зі співробітниць.

Ніколи ще Анна не бачила такого красивого чорного волосся. Бірманка рухалася впевнено і граційно. Середнього зросту, але дуже вродлива. Трохи згодом прийшли ще двоє дівчат. Анна здогадалася, що вони влаштовувалися на роботу. Обговоривши деталі з Жульєном, жінки з цікавістю почали розглядати незнайомку і підійшли ближче. Особливо їм сподобалося вбрання та світлий колір обличчя. Анна навіть відчула в їхніх поглядах трохи заздрощів.

Першу жінку звали Аунг (що у перекладі з бірманської значить «успішна»). Вирішивши всі питання з Жульєном, Аунг із дівчатами попрощались і вийшли. Але за кілька хвилин Аунг повернулася, щоб подарувати іноземній гості білу квіткову низку. Збентежена Анна подякувала і заплела квіти у волосся. Вони пахли свіжістю...

День поступово добігав кінця. Жульєн розрахувався з робітниками і відпустив їх до наступного ранку. Анна дочекалася нагоди, щоб завести розмову. Їй здалося, що робітники працювали повільно, тож вона намагалася всіляко натякнути на це Жульєнові. Але той лише знижував плечима. Він ніколи не підвищував голос.

На перший погляд бірманці здаються милими і безпосередніми. Вони відразу порушують особистий простір співбесідника, підходячи чи сідаючи ближче (навіть можуть торкнутися рукою). Так само легко можуть не виконати роботу або зробити її с'як-так. Іноземці занадто довірливі у Янгоні, за що часто платять удвічі більше грошей, ніж варто.

Колишня столиця Бірми відкривала двері туристам, які потребували європейського сервісу. Жульєна це дуже цікавило, він був готовий ризикувати. Безумовно, починати бізнес іноземцю в Бірмі нелегко, адже доведеться зіштовхуватися з масою бюрократичних питань і підводними течіями. Але труднощі не стримували сміливого француза.

Наприкінці дня на Анну та Жульєна чекала вечір з приятелем і його родиною. Дорогою Жульєн пояснював, що Янгон – це добрий початок для багатьох проектів, зокрема ресторанного і готельного бізнесу. На питання Анни: «Чому

все-таки Бірма?» – Жульєн відповідав просто: «А чому б і ні? Дорогу здолає той, хто йде».

– Країна, що розвивається – це чудовий плацдарм для туристичних стартапів і не тільки. Великий потенціал у нерухомості (як приватної, так і комерційної). А ще Бірма – найбільше у світі джерело дорогоцінного каміння, золота і нефриту. Продаж дорогоцінного каміння складає більшу частину економіки Бірми. Тож любителям прикрас є на що подивитися.

І, звичайно, це освіта. Останнім часом усе більше і більше з'являється тут приватних шкіл. Коротше кажучи, є у що розумно інвестувати. А кількість туристів із кожним роком зростає.

З аргументами Жульєна Анна не могла не погодитися, але все одно наголошувала на тому, що нова країна могла ховати і нові складнощі та проблеми, тож просто необхідно бути особливо розважливим. Жульєн закрив рота Анни гарячим поцілунком.

Вечір продовжувався у барі – одному з найпопулярніших у місті, розташованому на даху висотного житлового будинку в самому центрі Янгона. Там уже зібралися друзі Жульєна. Анна сиділа, немов між двома місяцями. Один – великий, повний і сяючий. Якраз у всіх над головою, у небі. Другий – дуже симпатичний, сидів поруч, – то була Санді. (Санді у перекладі з бірманської мови означає Місяць.) Жінка виявилася дружиною товариша Жульєна, вчителя французької мови. Маленька приємна молода бірманка. Як і всі азійські жінки, вона виглядала значно молодшою за свій вік. Її романтична історія з Жаном, майбутнім чоловіком, розпочалася з приватних уроків французької, які згодом увінчалися народженням прекрасної маленької дівчинки – їхньої доньки (копії Санді). Сама Санді розуміла, чого хоче від життя, і молодий французький учитель став її шансом. Попри короткочасне знайомство, Анна зрозуміла: ця тендітна ніжна жінка мала твердий стрижень і чітко знала, чого має досягти. Анна посміхалася й з цікавістю роздивлялася нових знайомих. Жан французькою щось обговорював із Жульєном. Санді відкрито розглядала Анну. Вона не приховувала свого інтересу до чужоземки, тож Анні стало трохи ніяково. Маленька донька Жана та Санді галасливо стрибала між столиками. Її намагалися вгамувати батьки Санді, літні бірманці, які переважно мовчали, лише усміхалися, бо не володіли ані французькою, ні англійською.

Усі дорослі пили місцеве пиво, лише Анна цідила через трубочку місцевий мохіто, який виявився несмачним. У барі, крім напоїв, горішків і суші, нічого не подавали. Тож на вечерю компанія вирушила у нове місце. Усього шестеро дорослих і дитина (а от машина лише одна). Але, схоже, це нікого не бентежило. За кермо сів Жан. Анну, як почесну гостю, відразу ж усадили на переднє пасажирське сидіння. Жульєн, батьки Санді та їх онука зайняли місця на задньому сидінні, а сама Санді прудко застрибнула у багажник гетчбека. Для Бірми це звична справа так їздити в автомобілі. Лише Анна спантеличено поглядала на Жульєна у дзеркало. На щастя, дорога до ресторану тривала недовго, і хвилювання Анни швидко закінчилися.

У місцевому ресторані подавали як місцеві, так і європейські блюда. Бірманська кухня не відрізняється особливою вишуканістю. У ній є елементи китайської, індійської, а також тайської кухні. Багато рису, трохи м'яса, страви переважно гострі та пряні. Традиційно відразу подають зелений чай. Якщо замовляється пиво, то до нього обов'язково приносять і солоні горішки.

Вечір виявився веселий і насичений новими враженнями. Анна розглядала Санді, розпитувала її про місцеве життя, про бірманські імена та їх значення. Так, Анна дізналася, що у бірманців не прийнято надавати значення прізвищу чи по-батькові. А ось особлива увага приділяється дню тижня, коли людина народжується. Усього у Бірмі – вісім днів тижня (бо середа ділиться на дві частини, а число вісім вважається магічним). Крім того, кожен день тижня нагороджує хлопчика чи дівчинку особливими якостями.

Бірманці дуже вірять у гороскопи, надають великого значення астрології. Так, діти, які народжуються у понеділок, будуть непостійними і ревливими. Ті, що приходять у цей світ у вівторок, отримують у подарунок такі якості, як надійність і чесність. Ті, що народжуються у середу вранці, будуть милими і спокійними. Натомість ті, що в середу після обіду – непривітні та запальні. Той, хто з'являється на світ у четвер, має бути врівноважений і лагідний. П'ятниця – це день для базік, субота – день буркотунів. А от у неділю у світ приходять хазяйновиті та завбачливі.

Поверталися Анна з Жульєном додому традиційно – через місцевий ринок. На десерт купили кавун і диню, що продавалися акуратно нарізаними шматочками, нанизаними на тонкі палички для зручності. Дорогою закохані заглянули в місцевий бар, переповнений іноземцями, зокрема французами. Серед них

знайшовся й один німець. Анні здавалося, що у Бірмі дуже багато французів. Усі вони були ще молоді, приїхали в Янгон на постійну або тимчасову роботу. Проводили тут повноцінне життя, знаходили собі дружин, найчастіше зі свого ж кола або рідше – з місцевих. Частина працювала волонтерами, перебуваючи тут по кілька місяців, після чого переїжджали в іншу країну. Вони всі виглядали дуже природно й органічно на тлі місцевого бруду і злиднів. Бірманці, схоже, добре знали французів і ставилися до них, як до постійних клієнтів – шанобливо. Всі пили пиво й обговорювали останній футбольний матч. Після чергової склянки Анна вже не відчувала себе гостею і мило спілкувалася з усіма на різні теми.

Щоранку Жульєн пробуджував Анну ніжними поцілунками. І кожного разу вона забувала про час, пізнаючи Азію через уста і руки коханого.

Удень він працював, а ввечері вони прогулювалися вуличками вечірнього Янгона. Часто Жульєн брав Анну на руки, щоб перенести через занадто брудну ділянку дороги або перебратися на інший бік вулиці. Жульєн тримав Анну ніжно і дбайливо, як найдорожчий скарб.

Центральна пагода Шведагон освітлювала вечірні маршрути, вливаючи особливе тепло у кожну прогулянку. Пара могла гуляти допізна, не відчувуючи втоми. Навпаки, дивна енергія наповнювала увесь простір. А вночі Жульєн дбайливо закривав вікна у кімнаті, промовляючи: «Щоб не залетіли «денге». Так називають специфічний вид комарів, після укусу яких на людину нападає гарячка. Пережити її дуже важко, інколи і небезпечно для життя. Так, товариш Жульєна одного разу піймав такі «денге», після чого кілька тижнів пролежав у місцевій реанімації. На щастя, все обійшлося.

Жульєн дбав про Анну напроцуд уважно. А їй подобалося гойдатися в гамаку вранці й сушити волосся вітром. Коханий готував каву і приносив тістечка з лимонним кремом на сніданок. Але найкращим десертом були його поцілунки – такі ніжні й пристрасні, що проникали в душу і серце Анни. Від них паморочилося в голові.

Згідно з ученням буддизму, кохання – найвищий ступінь спілкування між чоловіком і жінкою. І Анна з цим повністю погоджувалася. Відчуття були неземними. В обіймах Жульєна Анна відлітала в інший вимір. Спочатку по її тілу проходили ледь помітні хвилі блаженства. Далі потік енергії наростав. І по

всьому тілу, від голови до п'ят, розливалася гаряча лава насолоди, яка заповнювала кожну клітинку. Анна на якийсь час переставала відчувати реальність, сама того не усвідомлюючи. Яскраве сонце спалахувало у блакитному небі, а потім повільно котилося донизу. Відчуття Анни, ледь торкнувшись землі, знову злітали догори. І так тривало доти, поки вона не затихала в обіймах Жульєна.

Одного разу їх запросив у гості один із працівників Жульєна, будинок якого знаходився у передмісті. Дістатися туди вартувало зусиль і часу. Спочатку треба було їхати на таксі, потім – плисти поромом. А опісля – брати напрокат мотоцикл. Але, як кажуть, щасливі годин не помічають. І пара вирушила у дорогу. Час на поромі збігав дуже швидко. Анна пригорталася до Жульєна, ховаючись у його обіймах від вітру. Після прибуття Жульєн узяв напрокат мотоцикл. Анна не встигла оговтатися, як вони вже мчали незнайомим шляхом, залишаючи позаду клуби пилу. Однією рукою Анна притримувала свій білий капелюшок, а іншою обіймала сильний торс коханого чоловіка. Зручної дороги не існувало, а мотоцикл виявився старим і ненадійним. Проте Анна почувалася безпечно поруч із Жульєном. На шляху зустрічалися хиткі халупи, вологі рисові поля й маленькі кафе. Кава в них продавалася дешева і розчинна, зі згущеним молоком замість звичайного, бо господарі не мали холодильника. Однак для Анни це була найсмачніша кава, випита із Жульєном у найбільшій куточку загадкової Азії.

Пара зупинилася біля маленького кафе. Закохані оглядалися навколо. Родина, яка тримала кафе, в ньому ж і проживала. Поруч зі столиками, під старим, чорним від дощу навісом стояв телевізор, а навколо нього розставили дерев'яні стільці. Так завше проходили сімейні вечори. (Анна наважилася відвідати туалет – то була лише дірка в підлозі.) Сам будинок був схожий на халупу, що може розвалитися при першому ж пориві сильного вітру. Але господиня виявилася напрочуд дружелюбною. Вона щиро запропонувала Жульєну та Анні кави досхочу. Потім почала готувати щось для своєї родини. Анна з цікавістю поглядала за процесом. Це нагадувало приготування коржів із начинкою, які потім обсмажувалися на олії маленькими кручениками.

Трохи відпочивши, знову вирушили у дорогу. Анна хвацько застрибнула на мотоцикл, який Жульєнові вдалося завести лише з третього разу. Жінка обережно підтримувала поділ довгої спідниці, щоб та не потрапила під колеса. Довгі каштанові пасма майоріли на вітрі. Анна радісно заплющувала очі, підставляючи обличчя під теплий потік вітру. А потім загубила свій капелюшок,

який весело покотився порожнім шляхом у зворотному напрямку.

По дорозі Анна вимагала зупинятися й відвідувати усі місцеві храми, заставлені фігурками Будди та інших дивних божеств. Усередині милувалася й дивувалася місцевим звичаям і традиціям. Бірма відкривалася поступово і цнотливо, щоразу вражаючи новими таємницями.

Нарешті досягли пункту призначення. Гостей радо зустрічав знайомий Жульєна. То був звичайний робітник, проста людина, але було б нечемно відмовитися від запрошення у гості. Родина, як і всі інші тут, жила дуже бідно. Їхній будинок нагадував щось середнє між бунгало і сараєм. Він стояв на спеціальних дерев'яних палях, бо навесні все навколо затоплювала вода. Привітні господарі запросили Жульєна й Анну всередину. Дуже простий, власне, будинок, але напрочуд чистий. Як найцінніше – старий телевізор. Із меблів – дешеві пластикові стільці й стіл.

На столі стояло фото сімейної пари. Жульєн спитав дозволу розглянути його ближче. На ньому був зображений господар, а поруч із ним – вирізане з іншої фотографії зображення його дружини. Чоловіку та дружині дуже хотілося отримати спільне сімейне фото, тому вони склеїли два різних знімки. Це виглядало так зворушливо. Господар запитав Анну, як довго вони з Жульєном разом. Анна зашарілася, проте Жульєн перехопив ініціативу. Він пояснив, що разом вони вже досить давно, але ще не побралися. Анна вдячно подивилася на коханого і не змогла з ним не погодитися.

Візит видався набагато коротшим, аніж шлях, який довелося долати кілька годин. На прощання Анна отримала подарунок від господаря – сандалову шкатулку у вигляді пагоди, яку він виготовив власноруч. Життя бідних і скромних людей, їхні прості цінності вразили Анну і Жульєна до глибини душі. Тут, далеко від міста і всіх зручностей цивілізації, люди знаходили щастя у таких звичних і простих речах.

Дорогою додому Жульєн і Анна вже звично завітали на місцевий ринок, де вона, як справжня господиня, вирішила купити свіжі овочі та фрукти. І хоч Анна не зовсім добре розумілася на місцевих сільськогосподарських культурах, вона впевнено наповнювала кошик. Жульєн лише усміхався у відповідь, виймаючи зайве і повертаючи на прилавок.

Повернулися закохані під кінець дня, стомлені, але щасливі. Вечеряти вирішили вдома. Анна готувала салат із місцевих овочів, а на основне блюдо Жульєн замовив картоплю з салом (його жінка дбайливо привезла у подарунок з України). Смажилася картопля, Жульєн зголодніло хапав із пательні ще сирі шматочки. Анна вдавано сердилася (а про себе молила Бога, щоб цей вечір ніколи не закінчувався). І не було нічого смачнішого, ніж та напівсира бараболя, і прекраснішого, ніж той романтичний вечір під чарівним сяйвом величної пагоди Шведагон.

В один із вечорів Анну і Жульєна запросили на справжній бірманський день народження. Так і не домігшись від Жульєна, яким мав бути дрес-код, Анна віддала перевагу довгій червоній сукні та зручним сандалям. Жульєн не надавав великого значення одягу. Але на прохання Анни вдягнув свіжу сорочку і брюки. Анна виглядала приголомшливо, узяла їхні з Жульєном подарунки – два торти «тирамісу» і «наполеон», що мали стати чудовим довершенням до святкування. Жульєн старанно підготував десерт. Замість таці використав дві звичайні кахляні плитки. Французькі десерти на грубому камені здавалися ще витонченішими. Така церемонія виглядала цікаво і нетрадиційно. Анна прохала таксиста їхати обережно, переймалася, аби торти не впали на шовкову сукню. Жульєн лише усміхався з отих хвилювань.

Святкування проходило у приватному будинку на задньому дворі. Лунала приємна музика, зібралися красиво вдягнені гості. Анна відзначила про себе, що серед гостей ніхто не був одягнений у традиційні лонджі. Такий одяг носять переважно бідні мешканці Бірми. Гості на день народження були вдягнуті пишно та сучасно.

Іменинницею виявилася місцева ділова леді. У красивій чорній сукні з відкритими плечима вона зустрічала гостей і запрошувала до столу з частуванням. Закуски подавали за зразком шведського столу (що передбачало самообслуговування). Програма вечора проходила у довільному стилі. На траві – розставлені столики та стільці. Навколо палали ліхтарики. Гості спілкувалися одне з одним. Лунала музика, а згодом почався спів – караоке. Першою співала донька іменинниці. Пісні линули англійською та бірманською мовами.

Нарешті подали великий шоколадний торт зі свічками. Лунали оплески і сипалися привітання від гостей. Іменинниця дмухнула на свічки і загадала бажання. Аж ось Жульєн галантно виставив на стіл десерти від кафе Bonjour, які справили неперевершене враження. Усі поспішили скуштувати французькі

«тирамісу» і «наполеон». Вони ж виявилися просто неперевершені, що дуже лестило Жульєнові. Серед гостей, звичайно, було багато французів, до чого Анна вже звикла. Вона поглинала все, що відбувалося навколо, наче губка. Атмосфера нової країни закручувала Анну у своїй азійській водоверті, наповнюючи новими враженнями, від яких паморочилася голова. Згодом гості розділилися на маленькі групи, потягнулися неспішні бесіди за склянками вина та віски з сигарами. Час збігав непомітно, проте Анна була в захопленні від усього, що відбувалося навколо. Наразі вона впіймала погляд Жульєна, який показував, що йому вже стало нудно. Тож він пропонував тихенько втекти зі свята. Анна з розумінням ствердно кивнула головою. І закохана пара суто по-англійськи зникла не прощаючись.

Розділ 6

БАГАН

А потім усе відбувалося, наче у казці. Жульєн загадково помахав у Анни перед носом авіаквітками і повідомив, що на них чекає незабутня пригода. Ранній підйом, одна на двох валіза. І ось вони вже у місцевому аеропорту. Красива пара відразу впадала в очі. І не тільки тому, що трималися вони весь час за руки. Навколо них існувала особлива аура, яка не могла не діяти на оточення, усі з цікавістю витріщалися на них. Вона – така тендітна і зворушлива – у довгій білій спідниці, тонкій білій сорочці, що не приховувала високі груди і тонку талію. Під сонцезахисними окулярами ховалися стомлені, але щасливі очі. Він – високий, симпатичний, із обвітреною шкірою і легкими зморшками біля очей, впевнений у собі чоловік.

Літак був маленький і ветхий. Під час польоту добре чути було мотор і відчувався присмак авіаційного пального. Жульєн жартував, що такі літаки часто падають через технічні неполадки і недосвідченість пілотів. Однак Анну це не бентежило. Вперше в житті їй було абсолютно не страшно. Вперше в житті вона відчувала себе так упевнено і спокійно. Рука Жульєна дарувала тепло і ніжність. Поняття «авіакатастрофа і смерть» узагалі не вписувалися в цю ранішню ідилію.

Літак зробив маленьку зупинку для дозаправки паливом. А за годину дістався пункту призначення. Ще перед посадкою Анна прилипла до вікна літака,

зачаровано вдивляючись у неймовірну казку внизу. Там побачила сотні старовинних пагод і ступ. Не вірила своїм очам, споглядаючи цю неймовірну красу: повітряні корзини на різнокольорових повітряних кулях, які піднімалися вгору. Стародавній Баган, у далекому минулому – столиця декількох Бірманських королівств. Він розташований недалеко від Мандалая. Кожен бірманець вважає, що хоча б раз у житті він має побувати в священному Багані.

Жульєн забронював номер у невеликому чудовому готелі з басейном і смачним сніданком, на який вони з Анною ще встигали. Подавали апельсиновий сік, хліб із сиром і джемом, омлет з овочами. Швидко залишивши речі у номері готелю, Жульєн і Анна вирушили у незабутню подорож древнім Баганом. Кожна хвилина була на вагу золота, казка починалася. У кожній казці мають бути випробування. І схоже, в цій історії не обійшлося без них.

У прокатному пункті Жульєн замовив в оренду два електроскутери. Анна не встигла щось заперечити, як скутер коханого мчав далеко попереду. Тож їй лишалося наздоганяти. Спочатку вона їхала повільно, обережно, а потім – усе швидше і впевненіше. Жульєн оглядався назад, але не зупинявся. Долаючи страх, Анна набирала швидкість. Маленький залізний коник неодноразово показував свій крутий норов так, що Анна ледве не падала разом зі скутером. Але вона мужньо справлялася з випробуваннями, незважаючи на всі вибоїни та повороти. Закохані швидко оминули сучасний Баган, який, власне, складався лише з готелів, кафе й ресторанів. Місцевого населення майже не бачили. Згодом перед очима Анни відкрилася нереальна реальність – старий Баган у всій його красі.

Спочатку жінка вимагала зупинитися біля кожної пагоди й ступи. Проте Жульєн поспішав і попереджав, що все найкраще чекає на них попереду. Тому намагалися їхати швидше, не витрачаючи зайвого часу, аби встигнути повернутися назад того ж самого дня. Для Жульєна це були вже не перші відвідини Багана. Проте захват Анни зростав із кожною новою пагодою. Чим далі забиралися у глибину стародавньої країни, тим більшими і красивішими ставали споруди навколо.

Електроскутер мав перевагу перед велосипедистами, яких Жульєн і Анна з легкістю випереджали. Анна вже настільки впевнено почувалася в сідлі залізного коня, що сміливо роздивлялася все довкола і навіть намагалася зробити кілька знімків не зупиняючись. Але у найнесподіваніший момент на невеликому пагорбі скутер підстрибнув угору, і як жінка не намагалася втримати

рівновагу, нічого не вдалося. Залізний кінь і не думав зупинятися, а лише набирив швидкість. Анна вилетіла із сідла і впала. На щастя, падіння виявилось вдалим. Жінка обмежилася кількома синцями. За інерцією намагаючись утримати скутер, Анна натиснула на педаль газу (замість того, щоб відпустити ручку й загальмувати). Біль від падіння наростав, жінка не витримала і розплакалася. Зляканий Жульєн довго розтирав та цілував коліно, аж поки Анна вже плакала не від болю, а від блаженства.

У стародавньому Багані всі пагоди відкриті для туристичного доступу. У більшості з них можна піднятися на самісінький верх, щоб помилуватися краєвидом навколо. Там, на висоті, Жульєн і Анна вибрали собі новий об'єкт і рухалися до нього. Їм удавалося знаходити такі храми, в яких абсолютно нікого не було – жодного туриста, жодної живої душі. Анна довго блукала по території, придумувала історію, хто збудував цей храм, коли і навіщо. Хто там жив, кого кохав. Вона забувала про час, їжу і воду. І якби не Жульєн – годинами роздивлялася б старі споруди.

Аж ось пара знайшла не просто самотню пагоду, а цілий парк – величезний, зі стежками, маленькими і великими ступами, лавками для сидіння. Усюди чисто і прибрано. Так, нібито всі люди просто на хвилиночку кудись відлучилися і скоро мали повернутися. Баган ще називають містом мертвих, бо вночі він абсолютно безлюдний, і лише духи блукають покинутими кам'яними стежками. Більшість пагод, особливо великі, прибрані, а всередині – завжди живі квіти біля ніг усесмогутнього Будди.

Згідно з місцевою традицією, на вході в кожную пагоду прийнято знімати взуття і заходити всередину босоніж. Спочатку це здавалось Анні дивним, а ногам ставало трохи муляко. Але потім Анна звикла. Вона знімала взуття вже автоматично, незважаючи на чорні від бруду підошви. У пагодах зустрічалися різні образи Будди. Хтось із них посміхався, хтось дивився суворо і відсторонено, але всюди відчувалися спокій і блаженство.

Зачаровані архітектурою старовинних споруд, Анна і Жульєн зайшли в середину нової пагоди. Місцевий художник, який продавав картини, радісно замахав рукою до гостей. Побачивши твори мистецтва, Анна зрозуміла, що то справжні шедеври, і їх треба обов'язково купити. Але за кілька хвилин уже опанувала себе. Малюнки дійсно були дуже красиві, проте ніякі не шедеври, а звичайні розмальовки на спеціальному папері або тканині, яка не мнеться. У казку, що це унікальний розпис від відомого місцевого автора, можна повірити лише один раз.

Далі на шляху зустрічалися десятки таких же «шедеврів». А кожен митець намагався переконати, що його картини – рідкісні твори мистецтва. Розгублена Анна так і не наважилася щось придбати.

Біля пагоди Мінгала (Mingala Zedi Pagoda) Жульєна й Анну зустріли місцеві дітлахи, які намагалися щось продати. Найсміливіша дівчинка обережно взяла Анну за руку й показала на табличку перед входом до пагоди, на якій була зображена перекреслена жіноча фігура в шортах, а натомість намальована фігура у довгій спідниці. Юна бірманка відпустила руку Анни і серйозно промовила:

– Лонджі!

Вона повторила це кілька разів і потім розгорнула одну зі спідниць і пов'язала її на талії Анни.

– Beautiful, – сказала дівчинка, цього разу вже смикаючи Жульєна за руку.

Дівчинка виглядала років на вісім. Смагляве, обвітрене личко, брудні ніжки і ручки, і сама вона дуже худенька. Анна ще хвилини дві сумнівалася, але потім відповіла:

– О'кей!

І хоч озвучена ціна за лонджі виявилася вдвічі вища стандартної, Анна віддала дівчинці п'ятнадцять доларів із легким серцем. Їй просто хотілося чимось допомогти цій маленькій бірманці й купити у неї лонджі – це все, що Анна могла для неї зробити. Опісля до Анни підбігли ще двоє дівчаток трохи старшого віку. Вони вже посмілішали і почали показувати пальцями на обличчя Анни. Одна з них попросила дозволу торкнутися щоки. Дівчатка із захватом дивилися на іноземну гостю, вони були здивовані кольором і гладкістю її шкіри. У Анни з собою був крем для засмаги, тож вона по крапельці нанесла його на маленькі ручки і замурзані темні личка.

Чим вище Жульєн і Анна піднімалися вгору на пагоду, тим прекраснішими ставали краєвиди навколо. Внизу розлігся весь Баган – такий старий і урочистий, місто мертвих уночі й живіше всіх живих удень. У ньому поєдналися історія та сучасність. Удалині виднілася сучасна дорога, а зовсім поруч селянин повільно

переганяв віз, запряжений волами. Для нього час зупинився, чоловік нікуди не поспішав, виконуючи свою щоденну роботу.

Наступною метою Жульєна й Анни стала пагода Ананда (Ananda Temple) – одне з найпопулярніших місць серед туристів. Ця пагода білого кольору, на противагу іншим, а її куполи покриті позолотою. Вона досить висока. Жульєн із Анною помітили її ще здалеку, спрямовуючи у її бік свої скутери. Храм спочатку хотілося обійти навколо, щоб оглянути кожен камінчик, і лише потім зайти всередину.

Давня легенда розповідає, що архітекторами цієї пагоди стали вісім ченців, які на прохання бірманського короля створили цей прекрасний і величний храм на зразок храму в Гімалаях, який вони побачили у своїх медитаціях. Храм був збудований за їх ескізом. І він вийшов дійсно прекрасним. Настільки неперевершеним, що бірманський володар вирішив сховати таємницю його спорудження. Доля цих ченців склалася трагічно. Щоб вони більше не змогли передати свої вміння і побудувати подібний витвір, король наказав їх усіх стратити.

Анна із захопленням вдивлялася у великі позолочені статуї Будди, які були розташовані у всіх кутках споруди і звернені на чотири сторони світу. У кожного з них своє ім'я.

Південний Будда – це Кассапа, він веселий і простодушний. Анна дивилася на Кассапу, а він – на неї. Будда склав обидві долоні разом, ніби виконуючи бажання. Жульєн покликав Анну і попросив спочатку підійти ближче до статуї, а потім відступити на кілька кроків назад. Анна слухняно підійшла ближче, а потім відійшла далі. І побачила, як кам'яний Кассапа почав до неї усміхатися. Як тільки Анна знову підійшла ближче, то усмішка на обличчі Кассапи зникла. І варто було Анні відійти, як усмішка знову з'являлася.

Закохані довго блукали всередині, роздивляючись усе навколо. Північний Будда Какусандха також посміхався, але якось загадково і менш тепло. Східний Будда Конагамана виглядав так, ніби вже завершив виконання бажань і відпочивав. Його руки були опущені вниз, а на обличчі застигли повне блаженство і покірність. Пальці його правої руки складені у мудрі, що символізує шлях позбавлення від страждань і горя. Західний Будда Готама вітав гостей стримано. Він найсерйозніший з усіх. Його очі відкриті. Права рука піднята вгору, що символізує позбавлення від страху, піднесення над стражданням.

Усередині баганських храмів завжди прохолодно. Бажання сховатися від спеки хоч і сильне, але не головне. У пагодах панують особлива атмосфера й енергетика, повний спокій і гармонія. Тут хочеться залишитися. Невипадково всередині стоять дерев'яні дивани, присівши на які лише на кілька хвилин, Жульєн і Анна заснули аж на півгодини. І ця несподівана зупинка наповнила їх силою й наснагою, думки посвітлішали, а тіла стали легкими, повністю зникла втома. (Анна мріяла, аби той день ще довго не завершувався.)

І хоча внутрішні оздоблення храмів майже не збереглися, бо на їх долю випало кілька землетрусів, та, мабуть, бірманські королі віддавали перевагу багатствам душі, а не матеріальному світу. Є у цих стінах щось живе і незбагненне. Ледь помітні на них розписи діють, наче тонкі провідники на ментальному рівні між минулим і сьогоденням, зберігаючи й обережно передаючи древні знання і події. Досить просто тихенько доторкнутися до них, як невидимий потік проливається у відкрите серце.

Анна і Жульєн у задумі залишали храм, кілька разів повертаючись у бік усміхненого Будди. І чим далі вони віддалялися, тим щиріше Будда до них усміхався. Уже на виході Жульєн серйозно прошепотів до Анни:

– Він усміхається не всім. Можливо, лише до тебе...

Щаслива Анна ніжно обіймала Жульєна за шию і вдячно цілувала. Пара продовжила свій шлях крутими стежками Багана. Попереду на них іще чекало багато пригод.

Шлях подорожі лежав через прекрасні сади троянд, які чиясь дбайлива невидима рука уважно доглядала. І хоч навколо знову ні душі, уся територія храмів і садів виглядала старанно доглянутою. На мить замилювавшись квітучою красою, Анна загубила Жульєна. А він швидко зник за пагорбом. Жінка не поспішала його наздоганяти, вдихаючи прекрасні запахи різнокольорових бутонів. Наразі Анна почула чиїсь кроки з боку порожнього маленького храму. До неї швидко щось наближалось – чи то звір, чи людина. Страх різко скував ноги Анни. Вона не могла рухатися далі. Жінка хотіла покликати Жульєна, але від спеки голосу не стало. Скутер чогось став таким важким, що і його Анна не могла зрушити з місця. Раптом із темряви храму разом із незрозумілими звуками з'явився веселий Жульєн. Жінка від несподіванки аж скрикнула. Чоловік гучно розсміявся. Разом із відлунням котилося додола сонце.

Треба було поспішати, аби встигнути зустріти захід сонця на одній із найвищих пагод прекрасного Багана. Ледве пара виїхала на рівну дорогу, як скутер Анни почав рухатись повільніше, а потім узагалі зупинився. Жінка покликала Жульєна на допомогу. Її залізний кінь відмовлявся їхати далі. Електричний мотор повністю використав свій заряд. Навколо – ні душі. Надія зустріти захід сонця на одній із прекрасних пагод Багана і вчасно повернутися до готелю починала гаснути. Жульєн кілька разів намагався зателефонувати в агенцію з оренди скутерів. Але, на жаль, не міг пояснити їм, де знаходиться. Побачивши зустрічний автомобіль, Анна кинулася йому назустріч, вимахуючи руками і жестикулюючи. Дякувати Богу, водій зупинився. Тож Жульєн передав йому слухавку, і їхнє місцезнаходження було встановлено. За тридцять хвилин привезли змінну батарею, і пара продовжила шлях. Жульєн і Анна поспішали, бо сонце на них не чекало, збираючись на прощальне коло.

Нарешті на горизонті з'явилася пагода Муак Гун (Myauk Guni Temple). Закохані швидко кинули вниз свої скутери і стали підніматися вгору. Усього мали здолати аж шість рівнів незручними сходами. Протискуючись через вузькі арки, Жульєн і Анна піднімалися крутими сходами до самого верху. І... о диво! Нагорі нікого не зустріли. Це, мабуть, була винагорода за непередбачену зупинку. Все-таки Баган – це буддистська країна. І тут не буває покарання без прощення.

Закохані вже нікуди не поспішали, лежали, відпочиваючи на теплому камінні. І не було нічого прекраснішого, ніж ці миті за кілька хвилин до заходу сонця. Згодом почали збиратися люди. Наближалось одне з найпрекрасніших видовищ – захід сонця в Багані, яке, наче дороге бургундське вино, п'яно заповнювало усе навколо.

Сонце повільно спускалося все нижче і нижче, ліниво скочуючись до обрію і щедро обливаючи червоним золотом пагорби і пагоди, які лежали навколо. Вони наразі ставали різнокольоровими і переливалися всіма відтінками червоного, жовтого, помаранчевого і бордового. Анна намагалася порахувати кількість кольорів, але це виявилось неможливим. Адже їх безліч – від яскраво-червоного до темно-рубінового. Жоден митець не змішає стільки фарб, скільки за лічені секунди можна побачити, споглядаючи захід сонця у Багані.

Анна обожнювала захід сонця ще з дитинства, коли в гостях у бабусі маленькою тікала ген за рідну домівку, недалеко від лісу, і підставляла свої руки до сонця, прощаючись із ним до наступного дня. Маленькій Анні тоді здавалося, що сонце відповідало їй взаємністю і на мить зупинялося, вливаючи в дитячі долоньки

потужний потік енергії, яку вона жадібно вбирала у себе.

Теплі спогади дитинства прийшли до Анни з прощальними променями і теплими обіймами Жульєна, який, на відміну від сонця, залишався поряд. А приголомшливі барви небесного світила розливалися, поступово розкриваючись у смаку і кольорі. Жодна камера чи фото не здатні передати цю фантастичну феєрію і колосальну енергетику. Анна вбирала в себе всю енергію кожною клітинкою тіла й душі.

Як тільки сховалося сонце, на вулиці стало прохолодно. Жульєн із Анною поспішали назад у новий Баган. Дорогою заках мотор другого скутера, тож останні пару кілометрів Жульєну довелося котити залізного коня власноруч. Незважаючи на втому і несправність скутерів, пара почувалася задоволеною і щасливою. Анна ще раз замислилася, чи не в цьому був секрет чарівної землі Бірми, на якій навіть негаразди не роблять людей менш щасливими. Прості речі, просте щастя. Жульєн і Анна пообіцяли одне одному, що наступного разу повернуться зустрічати у древній Баган уже схід сонця. У готелі Анна спакувала валізу, бо наступного дня закохані відлітали в іншу казку – морську.

Розділ 7

РАЙ У КУРЕНІ

Наступна мета – Нгапалі, маленький загублений рай на узбережжі Бенгальської затоки недалеко від Тандве. У планах – купатися у морі, милуватися заходом сонця і бити байдики.

Нгапалі нагадує красиву казку. Сюди навідується мало туристів, а отже, природа залишається недоторканою. Сліпучі білі пляжі, прозора вода, приголомшливі краєвиди – усе це було в розпорядженні Жульєна й Анни три дні. Літак плавно приземлився у маленькому аеропорту, де все пахло морем і сіллю. На Анні – біла сукня і білий капелюшок, з-під якого вибивалося непокірне волосся. На обличчі легка засмага з Багана й окуляри. Жульєн не випускав руку Анни зі своєї, ніжно перебирав її пальці. І знову час зупинився для закоханих. Три дні такого нескінченного, а водночас – немилосердно короткого, солоного від моря щастя.

Вікна маленького і простого готелю виходили аж на берег. Ледве зайшовши до номера, Анна відкрила вікно, яке займало майже всю стіну, вдихнула на повні груди солоний бриз. Жульєн розташувався із ноутбуком на балконі. Прозорі штори виривалися з кімнати, намагаючись дотягнутися до неба – чистого, синього, з білими пухнастими хмаринками, які пливли вгорі. Анна приміряла купальники перед дзеркалом, радячись із Жульєном, який саме вдягнути на пляж.

Наче діти, закохані бігали берегом наввипередки. З них сміялися місцеві дітлахи, що грали у волейбол. Прогулюючись, пара зустріла чоловіка, який сушив морську сіль прямо на березі. Спочатку чоловік підготував кілька ямок, наповнив їх солоною водою. А потім поступово, день за днем, сонце випалювало зайву вологу, води ставало все менше, а сіль густішала. І так уже через тиждень чоловік отримував кілограм солі. Він нікуди не поспішав. Виготовленої солі вистачало на те, щоби придбати все необхідне з їжі та одягу для його маленької родини, що складалася з дружини і доньки. Вони приходили на берег щовечора.

Десь у морі плив рибальський човен, а вдома на нього чекала сім'я. Господар кафе готував коктейлі для англійських туристів – лише двох на всьому узбережжі. І немає отій гармонії ні кінця, ні краю. Щастя у Нгапалі таке просте... Уздовж берега можна йти далеко-далеко і не боятися, що пляж закінчиться. Вода прозора-прозора. А ще можна просто лежати на піску, викинувши всі думки з голови. Або ж намаститися кокосовою олією і перевертатися, наче риба на грилі, підставляючи сонцю по черзі лівий і правий бік. Вечірній пісок розмальований візерунками – то маленькі краби влаштовують перегони.

Кафе на узбережжі мало, проте Анна знайшла своє улюблене. У ньому вона воліла зустрічати захід сонця, попиваючи коктейль зі свіжого кокосу. Цим кафе володіли старенькі чоловік і жінка. Вони ніколи і нікуди не поспішали. Завжди раді й увічливі до відвідувачів. Захід сонця, кокосовий коктейль і Нгапалі. Маленька ідилія простого нгапальського щастя.

Анна зачаровано спостерігала за життям у цьому дивному краї. Одним із основних видів діяльності тут є риболовля. Кожен день, ближче до вечора, на березі збираються молоді та старшого віку чоловіки. Деякі приходять самі. Когось проводжають дружини з дітьми чи інші родичі. Потім рибалки виходять у море на всю ніч. А повертаються вже вранці з повним уловом. Трапляється, човни повертаються, заповнені лише сітками з кальмарами і дрібною рибою. Проте, коли рибалкам щастить, то у їхній невід потрапляють великі рибини. А це

означає більший дохід для сімей. Зустрічають рибалок вранці їхні рідні, так само збираючись, як і ввечері. Радісні жінки перебирають рибу, зважують її, чистять. Уся риба продається за скромні гроші, однак цього досить, аби прогодувати сім'ї.

Вечори в Нгапалі приголомшливо красиві. Уночі небо чисте-чисте, зорі розсіпані щедро. Мрія астронома. Анна і Жульєн годинами лежали на теплому піску і дивилися в небо, загадуючи бажання, якщо вдавалося побачити падаючу зірку. Море хлюпалося біля самісіньких ніг, поруч повзали маленькі краби. Часто залишаючись на березі аж до заходу сонця, закохані купалися голісінькими, пірнаючи і зливаючись із морською стихією, стаючи її невід'ємною частиною. І не було нічого кращого у світі, як просте нгапальське щастя для двох закоханих...

Прогулюючись місцевістю, Анна та Жульєн натрапили на студію митця. Побачивши пару ще здалеку, художник вийшов їм назустріч і запросив до себе додому. Невелике приміщення слугувало йому робочою студією і власною оселею. Другий поверх не мав стін, лише стовпи і дах. Картини для продажу були сховані у ніші зі склом, на підлозі лежав килим. На полотнах сяяли яскраві кольори, тематика картин була переважно морською. Анна виділила для себе особливу картину, на якій була зображена жінка.

Вона йшла узбережжям, тримаючи на руках маленького хлопчика. А поряд із нею, утримуючись за поділ довгої сукні, прямувала дівчинка. Жінка вдивлялася у море, яке вже починало штормити, а сонце злякано ховалося за обрій. Анна мовби чула, як вирує море і як схвильовано б'ється серце жінки на картині. Вдивляючись у полотно, Анна помітила маленький човен, – він поспішав до берега, долаючи високі хвилі, які вперто ставали йому на перешкоді. Здалося, Анна переживала ті ж самі почуття, що і жінка на картині, яка дивилася у далечину, шукаючи очима маленький човен. Він давав їй надію на те, що коханий чоловік живим дістанеться берега. Художник запропонував Анні та Жульєну посклянці води зі шматочком лимона. Так прийнято вітати гостей у Нгапалі.

Одного дня Анна спустилася першою на сніданок до лобі готелю, де зустріла вже знайому пару англійців. Анна відразу про себе зазначила, що жінка виглядала значно старшою за чоловіка. Це добре впадало в очі. Жінка була занадто худю, наче висушеною. Із рудим фарбованим волоссям і сірими вицвілими очима, які вона прикривала великими окулярами. Англійка часто палила довгі тонкі цигарки і багато розмовляла. Спокійний чоловік переважно мовчав. Тож він дуже зрадів, коли його дружина знайшла собі нові вуха для розмов.

Жінку звали Керол, а її чоловіка – Бен. Подорож у морський рай – це було подарунком Бена на день народження Керол. Пара проводила у Нгапалі вже другий тиждень. Керол також запитала Анну на сніданку і вирішила запросити до їхньої компанії. Коли підійшов Жульєн, Керол уже встигла розповісти Анні добру половину історії свого життя. Так Анна дізналася про знайомства Керол і Бена, про її першого чоловіка, наркотики. Колишній чоловік Керол потрапив до в'язниці саме за наркотики, а вона його так і не дочекалася, зустрівши нове кохання – Бена. Керол мала дорослих дітей від першого чоловіка й онуків. А ще – великий будинок в Англії, куди вона відразу ж запросила Анну. Поки Керол говорила, Бен майже завжди мовчав, закохано і мрійливо вдивляючись в очі дружини, підливаючи собі та їй пива.

Останній вечір у Нгапалі Жульєн і Анна провели з англійцями. На вечерю замовили великого лобстера, кільця кальмарів, смажену рибу на грилі з картоплею, а ще салат із авокадо і помідорів. Анна вибрала суп із морепродуктів, однак він виявився таким гострим і пряним, що довелося його віддати Жульєнові. І хоч вона потроху звикла, що в Бірмі у всі страви додавали багато спецій, а особливо перцю, інколи її шлунок відмовлявся приймати гостру азіатську їжу. Жульєну натомість було не звикати. За час, проведений у Бірмі, він адаптувався до місцевої кухні. Пили того вечора багато, особливо англійці.

Зранку Анна прощалася з морем. Треба було їхати, знову чекав Янгон і продовження подорожі. Жульєн багато розповідав Анні про серце Янгона – центральну золоту пагоду Шведагон. Тож Анні кортіло якнайшвидше її побачити зсередини. Назву Шведагон храм отримав не випадково. Так, «Шве» місцевою мовою означає «золотий», а «Дагон» – це давня назва колишньої столиці Бірми, міста Янгон, на північ від якого побудовано величний храм.

Уже за день на Анну чекала нова зустріч і нові враження від Янгона. В аеропорту Нгапалі сталася незапланована затримка. Літак подали пізніше на цілу годину. Наче сама доля відтягувала мить розлуки з цим маленьким раєм. Жульєн замовив каву і заглибився у свій ноутбук. Анна сиділа поруч і переглядала фото, які вони встигли зробити у цій подорожі. Три дні у раю збігли швидко, наче пісок поміж пальців. А так хотілося продовжити час іще хоча б на мить. Літак знову підкидало у польоті. Однак Анна того не помічала, притискаючись до Жульєна, який пестив її довге волосся.

Наступного дня Жульєн вирушив на роботу, а в розпорядженні Анни видався майже цілий день і довгоочікуване знайомство зі Шведагоном.

Перед самим входом у Золоте Королівство стоїть величезне дерево з табличкою «Дерево Будди». Воно таке велике, що навіть обійти його вартує певних зусиль. Коріння дерева вибілося назовні, бо вже не вміщається під землею. А от щоб обійняти дерево, треба не менше, ніж кілька пар рук. Незважаючи на велику кількість туристів, на території завжди панує тиша, спокій і благодать. Немає ні натовпу, ні шуму, ні крику. Заходячи до Шведагону, люди начебто кудись зникають.

Анна купила квиток і повільно зайшла всередину і побачила вражаюче видовище. Пагода Шведагон сяяла під сонячними променями, розливаючи спокій і благодать на всю територію храму.

У цілому світі навряд чи знайдеться така споруда, яка б перевершила Шведагон за кількістю золота, прикрас і дорогих каменів. Вінчає пагоду шпиль у формі парасольки і діамант розміром у сімдесят шість каратів. Це місце паломників не тільки з усієї Бірми, а й з Індії, Китаю та інших країн.

Анна ступала обережно, наче боялася порушити спокій усієї цієї краси і гармонії. І хоч жінка вдягла довгу сукню, кокетливий капелюшок видавав справжнє походження. Анну відразу помітив місцевий гід. Він настільки м'яко й обережно запропонував свої послуги, що жінка не змогла йому відмовити.

Чоловіка звали Нян Лі, що у перекладі з бірманської означає «Проникливий розум». Нян Лі вчителював, а у вільний час підробляв ще й екскурсоводом. За невелику платню він запропонував Анні супроводжувати її кілька годин, показуючи і розкриваючи всі секрети Шведагона. За легендою, на території храму зберігаються реліквії чотирьох Будд. Це посох Какусандхі, водяний фільтр Конагамани, частина туніки Кассапа і вісім волосин Гаутами Будди. Але Нян Лі розкрив Анні ще дві таємниці і показав таємні реліквії – зуб Будди і відбиток його ноги. Нян Лі вів Анну стежками Шведагону, на кілька хвилин зупиняючись біля кожної реліквії.

В усіх храмах стояли у вазах живі квіти, на тацях лежали фрукти і були розставлені піали з пахощами. Зважаючи на поради гіда, Анна занурила руки у відбиток стопи Будди, повністю заповнений священною водою. Сам Нян Лі відпив

води, однак Анні не дозволив, пояснюючи надмірною силою води. Насправді ж вода була недосить чистою, що могло стати небезпечним для здоров'я жінки. Потім Нян Лі підвів гостю до каменя Карми. Гід зупинився, пояснюючи правила. Підняти цей камінь під силу не кожному, бо він може виявитися досить важким чи занадто гарячим, слизьким або й крижаним. Однак той, хто зможе зрушити його, має легку карму. І справді, Анна побачила, що чоловік перед нею кілька разів намагався зрушити камінь, але так і не зміг цього зробити. Нян Лі легенько підштовхнув жінку. Прийшла її черга. Анна спершу торкнулася каменя рукою, він виявився трохи теплим і дуже гладеньким на дотик. Жінка подивилася на гіда, а той їй схвально кивнув. Анна зібралася з силами і... підняла камінь. Нян Лін захоплено заплескав у долоні, щось радісно вигукуючи своєю мовою.

Подорож Шведагоном продовжувалася, і Нян Лі вів Анну далі. Вона побачила паломників, які завмерли в молебні на кілька годин. Вони навіть не рухалися і не змінювали позу. І ніщо не могло відвернути їх від молитов і медитацій.

По периметру Шведагону встановлено вісім храмів, які символізують дні тижня (у Бірмі їх вісім, бо середа ділиться на дві частини). Кожен відвідувач шукає той храм, який відповідає його дню народження. Нян Лін тихо прошепотів на вухо Анні, що це місце здійснення мрій. Треба тільки залишити свіжі квіти у дар і полити священні фігурки водою. Тоді бажання обов'язково здійсниться. Поки Анна купувала білі орхідеї й лила воду на фігурки, у храмі, який відповідав дню її народження – неділі, Нян Лін медитував недалеко. Він попередив Анну, що головною умовою здійснення бажання має бути щирий намір. Ні в якому разі бажання не повинно бути корисливим або спрямованим на шкоду комусь або чомусь. Виливши воду в недільному храмі, Анна відшукала ще середу – день народження Жульєна. Нян Лі схвально кивнув, бо молитва за іншу людину часто буває сильнішою, ніж молитва за самого себе. Ще потрібно було вдарити у дзвін. І так залучити удачу до свого життя. Анна виконала і цей ритуал із великою ретельністю.

Завершилася екскурсія у храмі Тікової Богині. Нян Лі показав Анні рукою вгору, де над Богинею розкривалася червона витончена парасолька з ажурною різьбою. У ногах Тікової Богині завжди свіжі квіти та піали з пахощами. Ця Богиня – покровителька моряків. До неї часто приходять матері та дружини мореплавців. Анна не помітила, як швидко збіг час у Шведагоні, а велична пагода із першими сутінками ставала ще загадковішою і красивішою. І хоч жінка проходила пішки увесь день, втома не відчувалася.

Аж ось у сумочці вкотре задзвонив телефон, який Анна нарешті почула. То був стурбований Жульєн, який телефонував уже кілька годин поспіль. Анна подякувала Нян Лі та щедро з ним розрахувалася. Маленький вчитель залишався у Шведагоні, ще довго машучи Анні рукою на прощання, аж допоки її не підібрало таксі з Жульєном.

На вечір у пари була запланована зустріч з нгапальськими друзями-англійцями, які також повернулися до Янгона. Домовилися повечеряти в китайському кварталі. Ресторан здивував різноманіттям свіжих морепродуктів і овочів. Їх вибирають самі відвідувачі. Їжу готують на грилі серед вулиці.

Анна зупинила свій вибір на креветках, каракатиці, аспарагусі та кукурудзі. Компанія зібралася за маленьким столиком посеред вулиці, шуму й гамору. Зрозуміло, ні про який комфорт, а тим більше дизайн інтер'єру в китайському кварталі не йшлося. Однак страви подавали досить швидко. Усі розпочали смачну трапезу. Бен і Жульєн замовили пиво. Керол також не відмовилася від келиха. Лише Анна не визначилася з напоєм, бо була захоплена гігантськими креветками.

Ковтаючи слинку, Анна піднесла хрусткий хвостик до рота, додала аспарагусу, який здався їй занадто гарячим, тому кинула в рот прохолоднішу кукурудзу. Ніхто з присутніх не зрозумів, що трапилося. Анна вже не могла нічого пояснити. В якийсь момент їй навіть здалося, що вона перестала дихати. Анна блимала очима, відкривши рота. Але ніхто не звертав на неї уваги, аж допоки вона не вихопила у Жульєна келих із пивом і залпом не випила половину. Жульєн здивовано дивився на Анну, а з її очей градом котилися сльози. Офіціант швидко приніс воду. Анна вхопила склянку й осушила її. Лише тоді перевела подих і нарешті змогла пояснити, що трапилося. Усі замовлені Анною страви виявилися занадто прямими та гострими. Так багато було в них перцю та інших приправ. Усі веселилися, лише Анна продовжувала змахувати сльози зі свого засмаглого обличчя.

На прощання Керол ще раз запросила Анну в гості. Повертаючись знайомою дорогою, Жульєн і Анна купили на десерт великі гранати, їх зернятка танули у роті, наче цукор. А з ними танули й останні дні подорожі Анни у солодку казку.

Час розлуки наближався невблаганно швидко. Як Анні не хотілося залишитися з коханим, вже за кілька днів вона мала повертатися додому. Жульєн пропонував лишитися, але жінка не могла, бо вдома чекали та хвилювалися батьки, а ще – нова робота.

Останній вечір видався не таким, як усі попередні. Жульєн вибрав справжній італійський ресторан, де біля озера були розставлені столики з маленькими ліхтариками. Червоні скатертини додавали романтики вечору і створювали ще більш камерну атмосферу. Палали свічки, готувалися десерти. Звучала тиха, спокійна музика. Офіціанти нечутно й швидко обслуговували пару, намагаючись не заважати і не забирати такий дорогоцінний час у двох закоханих. А Жульєну й Анні треба було так багато сказати одне одному. Він зізнався, що вперше в житті йому було так добре з жінкою. Уперше в житті за всю відпустку він ні з ким не посварився. У відповідь Анна могла відповісти лише те ж саме.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tellnovel.com/ru/shila_anna/ostr-v-kohannya

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купить](#)